

EAPC - Novetats en matèria de Seguretat Social

Inconstitucionalitat del càlcul de les pensions de jubilacions de les persones que han treballat a temps parcial

15-07-2019

El Tribunal Constitucional (TC) ha dictat la [Sentència](#), de 3 de juliol de 2019, que resol la qüestió interna d'inconstitucionalitat 688-2019, plantejada per la Sala Segona del TC en relació amb la regla tercera, lletra c, de la disposició addicional setena, apartat 1, de l'anterior [Text refós de la Llei general de la Seguretat Social](#), aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en la redacció donada al precepte per l'article 5.2 del [Reial decret llei 11/2013](#), de 2 d'agost, per a la protecció dels treballadors a temps parcial i altres mesures urgents en l'ordre econòmic i social.

Ja en la [Sentència 61/2013](#), de 14 de març, el TC havia declarat la inconstitucionalitat del mecanisme de còmput del temps cotitzat a l'efecte d'acreditació de la carència -període mínim exigít per accedir a una prestació- de les pensions de jubilació en els casos en què s'havien prestat serveis a temps parcial. Com a conseqüència d'aquesta Sentència, el legislador va modificar aquest mecanisme en aprovar, mitjançant la [Llei 1/2014](#), de 28 de febrer, per a la protecció dels treballadors a temps parcial i altres mesures urgents en l'ordre econòmic i social, els denominats “coeficient de parcialitat” i “coeficient global de parcialitat”, que permeten des de llavors l'accés a les pensions de jubilació de les persones que han treballat a temps parcial en igualtat de condicions que les persones que ho han fet a jornada completa. Aquesta nova fórmula de còmput del temps cotitzat va ser incorporada en l'[article 247 del vigent TRLGSS](#), i acaba amb la discriminació que en aquest àmbit patien les dones treballadores, atès que representen una part molt majoritària de les persones que treballen a temps parcial (segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, el 78,7% el 2012 i el 75,93% el tercer trimestre del 2018, tal com reflecteixen les sentències comentades).

No obstant això, i malgrat que la Llei 1/2014 –conseqüència, com s'ha dit, de la Sentència del TC 61/2013-, va comportar que se superés la discriminació de computar a les persones que treballen a temps parcial un menor temps de cotització que el reconegut a les que treballen a jornada completa, la veritat és que se seguia mantenint una **diferència entre les unes i les altres a l'hora de determinar el percentatge aplicable a la base reguladora de la pensió de jubilació**. Així, mentre que a les últimes el percentatge es calculava d'acord amb el nombre de dies en alta i cotitzats a la Seguretat Social durant tota la seva vida laboral, a les persones que

treballaven a temps parcial se'ls aplicava una fórmula que comportava **multiplicar per 1,5 el nombre de dies cotitzats que resultaven d'aplicar els coeficients de parcialitat i global de parcialitat**, de manera que el resultat podia resultar igual al nombre de dies reals en alta, però també podia -i de fet així ocorria- ser inferior. Aquest era el mecanisme que establia la disposició addicional setena, regla tercera, i és el que encara es manté en el vigent TRLGSS, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, que en l'article 248.3 manté la fórmula de la norma predecessora.

Doncs bé, aquesta Sentència del TC de 3 de juliol de 2019 declara la inconstitucionalitat d'aquesta regla respecte del càlcul de les pensions de jubilació, entenent que **vulnera el principi constitucional d'igualtat en provocar una discriminació indirecta per raó de sexe**, proscriu pel paràgraf segon de l'[article 14 de la Constitució](#), en perjudici de la dona treballadora a temps parcial, en evidenciar-se estadísticament que la majoria de les persones que treballen a temps parcial són dones, i la norma qüestionada els ocasiona un perjudici.

Aquest concepte de discriminació indirecta, recollit expressament tant en el dret de la Unió Europea (art. 2.1.b de la [Directiva 2006/54/CE](#), del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol, relativa a l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats i igualtat de tracte entre homes i dones en assumptes d'ocupació i ocupació), com en l'ordenament intern (art. 6.2 de la [Llei orgànica 3/2007](#), de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, llei que incorpora el patrimoni comunitari sobre igualtat de sexes), ha estat elaborat per la jurisprudència del Tribunal Constitucional (Sentència del TC 22/1994, de 27 de gener, FJ 4; Sentència 240/1999, de 20 de desembre, FJ 6, i Sentència 253/2004, FJ 7), per referir-se a les **mesures que, encara que apareixen formulades de manera neutra, perjudiquen a un percentatge molt superior de dones que d'homes**: aquestes mesures estan prohibides tret que estiguin justificades per factors objectius aliens a qualsevol discriminació per raó de sexe.

La conseqüència és, per tant, que en el càlcul de les pensions de jubilació de les persones que han prestat serveis, en tota la seva vida laboral o en part, a temps parcial, **el còmput d'aquests períodes s'ha de fer de la mateixa manera que s'efectua el de les persones que treballen a jornada completa**, sense que calgui aplicar cap coeficient que redueixi el temps real treballat, sigui amb la jornada que sigui. En tot cas, la diferència en la cobertura de la pensió de jubilació entre les unes i les altres ja està determinada pel càlcul de la base reguladora que, resultant de les bases de cotització acreditades durant el temps de còmput establert, reflectirà en el paràmetre econòmic el temps de treball efectivament realitzat, ja que la retribució de les persones que treballen a temps parcial és proporcional al nombre d'hores que efectivament fan.

Per finalitzar, el TC modula l'abast d'aquesta declaració d'inconstitucionalitat, de manera que, en la línia ja mantinguda pel mateix TC en altres casos (entre d'altres, Sentència 219/2013, de 19 de desembre, FJ 7; Sentència 207/2014, de 15 de desembre, FJ 5; Sentència 143/2015, de 22 de juny, FJ 3, i Sentència 64/2016, de 3 d'octubre, FJ 7) i en virtut del principi constitucional de seguretat jurídica (art. 9.3 de la CE), **els efectes del seu pronunciament s'han d'estendre en aquest cas a les possibles situacions administratives fermes**. Conseqüentment, els supòsits en els quals ja s'estigui percebent una pensió de jubilació constitutiva d'una situació administrativa ferma, no és possible invocar l'aplicació d'aquesta importantíssima sentència.

Jorge Pérez Pérez

Doctor en dret. Delegat de la DE de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Professor UAB.
Director del Postgrau en Ocupació